

Z korfirmantov v okrese Eda zo šestnásteho mája 1925 zostali nažive už len Maj Britt a von Boring. Aj iní sa dlho držali, no posledný z nich, Valdemar Hansson, šofér autobusu a lovec, sa už pred mnohými rokmi rozlúčil so svetom po tom, ako za sedemdesiat rokov zastrelil vyše stovku losov.

Daisy Sjögrenová, Bror Folke Edquist a Märtha Kroková skončili v Amerike. Prví dvaja sa zobrali a ich päť detí býva v Indianapolise. Vychádzajú spolu dobre, len dvaja najstarší, Bror a Folke sa, žiaľ, naďalej hádajú o dedičstvo po rodičoch. Zdá sa, že prípad sa čoskoro skončí na súde, no zvyšok rodiny verí, že sa pomeria. Bror Folke, mimochodom, v Amerike opravoval rádiá. Zomrel už v roku 1953, no mnohé z tých prijímačov naďalej fungujú*.

Märtha Adenová Smithová (rodená Kroková) zasa pestovala tekvice a s úsmevom z nich piekla koláče. Nedlho po jej smrti manžel Roger objavil v listoch z jej pozostalosti, že ho dlhý

čas v štyridsiatych rokoch podvádzala, keď on v Európe bojoval proti Nemcom. Už ju nemal ako potrestať, a tak ho zhrýzal hnev a v zhode s miliónmi ďalších Američanov snoval teórie, ako ho kontaktovali a uniesli bytosti z inej planéty. Dokola ten istý príbeh. Bieleho Američana zo strednej triedy (väčšinou to postihuje práve ich) unesú večer, keď šoféruje alebo leží v posteli. Mimoszemšťania sú siví, holohlaví a vysokí asi meter dvadsať. Majú čierne oči a hypnotizujúci pohľad. Uneseného odvezú na ufo, položia na operačný stôl, kde mu vezmú zo žíl vzorky krvi a nezriedka vsúvajú do konečníka rôzne prístroje, čo dotknutí popisujú ako veľmi ponížujúce. Z orgánov mužov vysajú spermie, ženám voperejú cudzie plody, ktoré musia chvíľu nosiť, kým ich nevyberú a neuložia do priesvitných nádob. Ak človek prežil čosi také, nikdy na to vraj nezabudne. Už nikdy sa nezaradí do spoločnosti, uviazol medzi dvoma svetmi a nenachádza pokoj v žiadnom z nich.

Harry Zackrisson lietal pre Švédsku geografickú spoločnosť. Fotografoval Švédsko zo vzduchu a výrazne tak prispel k skvalitneniu švédskych máp. Vo voľnom čase fotografoval sedliacke statky. Švagor jazdil s jeho fotografiami po krajine a predával ich dotyčným sedliakom, ktorým sa takmer bez výnimky páčil pohľad na svoj statok z vtácej perspektívy. Zrazu svet vnímali inak.

Harry Zackrisson sa okrem toho poznal s Victorom Hasselbladom. Veľa spolu cestovali po svete a fotografovali všetko, čo im prišlo pod ruku, vrátane zvierat. Žiaľ, pod Harrym sa prepadol ľad a v jeden jesenný deň, niekedy v sedemdesiatych rokoch navždy zmizol.

Amalia Bergströmová sa vrátila do Švédska a prevzala mamin obchod s klobúkmi. Dalo by sa o nej napísať všeličo, no v tejto súvislosti stačí, že sa nikdy nevydala a fajčila na verejnosti oveľa skôr, než to začalo byť spoločensky akceptovateľné. K zaujímavejším členom tejto skupiny ľudí patrila Sixten Persson. Bol športovec ako von Borring, no pochádzal z chudobnej rodiny. Raz v lete, niekedy v tridsiatych rokoch dostal nápad preveslovať z jazera Vänern na otvorené more, cez prieliv Kattegat do systému nemeckých kanálov a po samotnom Dunaji až do Budapešti, kde spoznal ženu, keď si v pekárni kupoval nejaké sladké pečivo. Aj to sa stáva. Zostal tam počas vojny, aj za železnou oponou a už nikdy sa nevrátil domov. Pracoval ako strážnik v umeleckej akadémii a vo voľnom čase maľoval akvarely. Ukazoval ich však len svojej žene a deťom, hoci boli oveľa kvalitnejšie než mnohé z takzvaných umeleckých diel.

Karl Gustav Svensson zostal verný rodnej hrude. Prevzal statok, oženil sa, narodili sa mu tri deti, zapájal sa do práce na fare aj do miest-

nej politiky, kým neodišiel spomedzi nás (ako sa rodina rozhodla napísať do oznámenia o jeho úmrtí) v polovici osemdesiatych rokov.

Zvyšok konfirmantov z roku 1925 zostal, podobne ako Karl Gustav, vo Švédsku, väčšina z nich dokonca vo värmlandskom kraji. Žili spokojný, hoci obyčajný život a zomreli, pokiaľ je známe, na obyčajné švédske dôvody, teda kardiovaskulárne ochorenia, rakovinu, pri autonehodách a iných nešťastiach. Pár z nich prepadlo alkoholu. Jeden sa obesil. Nikto sa nedostal, napríklad, do Afriky, hoci mnohí z nich cestovali inam, často sa vracajúc domov s bohatými skúsenosťami. Nech je, ako chce. Už stačilo. Nie sú dôležití. Chcel som ich len spomenúť, a to sa už stalo.

*pozn. k naďalej fungujúcim rádiám Brora Folkeho Edquista

Je až trochu zvláštne, že tu spomíname tieto rádiá, lebo len pred polrokom vnučka Brora Folkeho Heather Bimsterová (rodená Edquistová) zniesla takéto rádio z povaly, keď v noci nemohla spať, a niekoľko hodín počúvala reláciu, kde poslucháči môžu volať do štúdia. Samozrejme, že mala aj iné rádiá, no z nejakého dôvodu sa rozhodla, že chce počúvať práve toto a skončila pri kanáli, ktorému nikdy predtým nevenovala pozornosť. Jeden z poslucháčov sa sťažoval, ako nemôže spať a chýba mu človek, s ktorým by zdieľal každodenný život, pritom sa pokladá za fajn chlapa a pri najlepšej vôli nevie pochopiť, prečo sa musí prebýjať životom sám. Dom má už dávno postavený. Dokonca s dvoma kúpeľňami. Rád griluje a za posledný rok schudol dvadsaťsedem kilogramov, lebo si zohnal trampolínu a používa ju každý deň.

Heather si zapamätala jeho meno a to, že prevádzkuje malú fabričku na výrobu modelov lietadielok v Midweste. Z jeho hlasu vycítila, že je to chlap jej života, o akom už ani nesnívala. Na druhý deň neodišla do práce, ale sadla do auta, vyrazila do malého mestečka v Midweste a zazvonila výrobcovi lietadielok pri dverách. Krátko nato sa vzali, s radosťou prijala manželovo priezvisko a dnes pracuje v jeho fabrike, obaja dobre spávajú a majú sa veľmi, veľmi dobre.

A ak by už ten samotný fakt nebol dosť zvláštny, Dopplerov syn Gregus* dostane na svoje šieste narodeniny o poldruha roka model lietadla práve z tejto fabriky. Doppler sa totiž napokon predsa len vráti domov. Doppler to, samozrejme, ešte nevie, no ja (ktorý to píšem) to už viem. Viem to, lebo to píšem. Čo nepíšem, neexistuje. Veru, svet je poriadne malý. Predstavte si, že potomok vystáhovalca zo švédskeho Värmlandu dnes pracuje vo fabrike na lietadielka, ktorá o niekoľko mesiacov vyrobí darček pre Gregusa. Občas veci spolu pekne súvisia. Inokedy nesúvisia až tak pekne, alebo nesúvisia vôbec.

*pozn. k Dopplerovi s jeho synom

Doppler so synom sa naozaj zjaví v knihe až o štyri či päť strán, no aj tak som sa ja (ktorý to píšem) rozhodol spomenúť ich už na predchádzajúcej strane, hodilo sa mi to tam, no uvedomujem si, že nebolo šťastné urobiť to takým nonšalantným spôsobom, akoby som mohol predpokladať, že čitateľ ich pozná, niektorí ich možno poznajú, no tí, ktorí ich nepoznajú, majú teraz možno pocit, že im niečo ušlo, možno si dokonca pripadajú hlúpi, a to mi je naozaj ľúto, čisto moja chyba.

Skôr, než tento príbeh bude pokračovať, musím čosi poznamenať. Ja (ktorý to píšem) som vás už dvakrát varoval, že to spomeniem, no otáľal som. Mal som to asi urobiť už skôr, no neodhodlal som sa prejsť k činu. Je to dosť od veci. Rád sa utvrdzujem, že v mojich textoch je veľká dávka realizmu. Predstava, že aspoň niektorí z vás, ktorí ste sa rozhodli čítať, čo píšem, prijímajú môj text ako dôveryhodný, ma uspokojuje. Nepáči sa mi predstava, že čitateľ vníma, ako si všetko len vymýšľam. Hoci je to pravda. Vymýšľam si to. Všetko. Utešuje ma predstava, že skutočnosť často prekoná aj tie najdivokejšie fantázie. Veci, čo sa dejú v skutočnosti, sú často také zvláštne, že by ich ľudia v knihe ani vo filme neprijali. No to spisovateľom ako ja nemôže brániť v rozprávaní. Človek nemôže nepovedať, čo si myslí, len preto, že to pôsobí nepravdepodobne.

Veci sa majú tak, že Maj Britt užíva zakázané látky. Každý jeden deň. Poviem to na rovinu, fajčí marihuanu. Alebo sa to možno správne

volá hašiš. Alebo možno len ja (ktorý to píšem) neviem, čo je čo. Akokoľvek. Fajčí to už od tej udalosti s andulkami. Začalo sa to depresiou po súdnom procese, keď išla do Karlstadu, aby sa pokúsila kúpiť nové andulky. No predavač bol očividne v strehu a spoznal ju z novinových článkov. Odmietol jej predať andulky a neskôr ju vyhnal na ulicu. Vraj mu jej prítomnosť v obchode s týmito zlatými tvormi prináša zlú karmu. Maj Britt zostala stáť aj so svojimi bambusovými paličkami pred obchodom. Trpezlivo čakala na deň, keď majiteľ ochorie a bude si musieť najať brigádnika, možno od Manpoweru, ak tá firma pôsobí vo Švédsku, určite pôsobí, Švédsko je predsa veľká krajina a žije tu oveľa viac ľudí než, napríklad, v Nórsku. Vo Švédsku nájdete takmer všetko. No majiteľ má železné zdravie a nie a nie ochorieť. Zdravo sa stravuje. Takmer každý deň cvičí. Okrem toho nezanedbáva ani prísun vitamínov. Vlastne ich konzumuje až priveľa. Netuší, že väčšina ľudí na západe prijíma dostatok vitamínov v bežnej strave. Naletel na veľký podvod výrobcov výživových doplnkov, ktorí tvrdia, že prísun takých vitamínov je nevyhnutný pre plnohodnotný život. Možno sa mu to raz vráti, ktovie, možno sa to časom obráti proti nemu, človek môže len dúfať, no zatiaľ je zdravý ako ryba. A potom, ako Maj Britt celé týždne a mesiace prestála pred obchodom, os-

lovil ju oveľa mladší muž, ktorý sa tiež pohyboval v tej štvrti. Podozrieval ju, že stojí na ulici s rovnakým úmyslom, a ak je to tak, vyzval ju na zápas o svoje teritórium. No Maj Britt netušila, o čom hovorí, a z potenciálnych nepriateľov sa stali takmer priatelia. Ak to mám povedať na rovinu, stal sa jej dodávateľom. Prišiel v hodine dvanástej, Maj Britt sa už rútila ku dnu. O tom niet pochybností. Bolesti kĺbov sa už nedali zniesť a trúchlivá myseľ ju zaháňala do najtemnejšieho kúta Värmlandu.

Tento muž, nazvime ho Orvar (najmä preto, že má nad čelom znepokojujúcu plešinu ako jeden švédsky televízny moderátor s rovnakým krstným menom, no aj z iných dôvodov), objavil Maj Britt. Objavil jej potrebu. A občas stačí, že človeka vidia. Jeden človek medzi mnohými ľuďmi. To stačí. A tak to bolo aj s Maj Britt. Orvar ju videl a dal jej vrečko kvalitnej marihuany, vysvetlil jej, ako ju má užiť čo najefektívnejšie. A tým ju spasil. Fyzické aj psychické bolesti zmizli, nové dvere sa otvorili vo chvíli, keď sa otvára minimum dverí, ak ešte vôbec nejaké dvere sú. No Maj Britt je tu a Orvar sa stal jej poslednou slankou. Každý druhý týždeň chodí do Karlstadu, aby si kúpila pár deka pre vlastnú potrebu, samozrejme, to treba dodať, ak by tieto riadky čítala ruka zákona a začala snívať o grandióznom zatýkaní, cti a sláve, Maj Britt nikdy nepredáva

tovar ďalej, len ho s veľkou vervou konzumuje.

Tak. A je to vonku. A netvrdím, že ja, ktorý to píšem, obhajujem jej konanie. V nijakom prípade. Skôr by som odrádzal od nasledovania jej prípadu, no rozhodol som sa to povedať, lebo všetko ostatné by znamenalo zatajovanie dôležitej informácie o Maj Britt a to je mi proti srsti.